

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2005-2-77 (Devralma)
Karar Sayısı : 05-55/843-229
Karar Tarihi : 8.9.2005

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10

Başkan : Mustafa PARLAK
Üyeler : Tuncay SONGÖR, Prof. Dr. Zühtü AYTAÇ, Rıfki ÜNAL,
Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI, Süreyya ÇAKIN.

B. RAPORTÖRLER: Ali ARIÖZ, Ayşe Özlem UZUN

C. BİLDİRİMDE

BULUNAN

20

: Lexmark International Technology S/A
Temsilci Av. Mine Özarıslan TAMUSTA
Somay Hukuk Bürosu Büyükdere Caddesi No:118/7-8-10
Esentepe 34394 İstanbul

D. TARAFLAR

: - Lexmark International Technology S/A
ICC Bloc A 20 rote de PreBois 1217 Meyrin-Cenevre İsviçre

- Pera Bilgi İşlem Ürünleri Ticaret AŞ
Piyalepaşa Bulvarı Famas Plaza B Blok Kat:10-11
Okmeydanı 80270 İstanbul

30

E. DOSYA KONUSU: Pera Bilgi İşlem Ürünleri Ticaret A.Ş.'nin sermayesinin %100'nü temsil eden hisselerin Lexmark International Technology S.A. tarafından devralınması işlemine izin verilmesi talebi.

40

F. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 25.8.2005 tarih ve 5986 sayı ile giren bildirim üzerine, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 7. maddesi ile 1997/1 sayılı Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ'in ilgili hükümleri uyarınca yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 6.9.2005 tarih ve 2005-2-77/Öİ-05-A.A. sayılı Devralma Ön İnceleme Raporu, 6.9.2005 tarih ve REK.0.06.00.00-120/110 sayılı Başkanlık önergesi ile 05-55 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

G. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda; Pera Bilgi İşlem Ürünleri Ticaret A.Ş.'nin sermayesinin %100'nü temsil eden hisselerin Lexmark International Technology S.A. tarafından devralınması işleminin, 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında izne tabi olduğu, ancak söz konusu devralmanın 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi anlamında hakim durum yaratan veya mevcut bir hakim durumu güçlendiren ve bunun sonucunda ilgili pazarlarda rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğuran nitelikte bulunmadığı, bu nedenle söz konusu işleme izin verilmesinde sakınca bulunmadığı ifade edilmiştir.

50

H. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

H.1. İlgili Pazar

H.1.1. İlgili Ürün Pazarı

Hisseleri devredilecek Pera Bilgi İşlem Ürünleri Ticaret A.Ş. (PERA), inkjet, lazer ve matriks yazıcılar ve bu yazıcılarla ilgili tüketim malları pazarında faaliyet göstermektedir. Bu sebeple dosya kapsamında ilgili ürün pazarı “*inkjet, lazer ve matriks yazıcılar ve bu yazıcıların sarf malzemeleri pazarı*” olarak tespit edilmiştir

H.1.2. İlgili Coğrafi Pazar

60 Her ne kadar, Lexmark Int. Technology S.A. dünya çapında faaliyetleri olan bir şirket olsa da devralma işlemine taraf olan PERA, faaliyetlerini Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde göstermektedir. Bu sebeple ilgili coğrafi pazar, “*Türkiye Cumhuriyeti sınırları*” olarak tespit edilmiştir.

H.2. Taraflar Hakkında Bilgi

H.2.1. Lexmark International Technology S/A (LITSA)

70 Lexmark grup şirketlerinden olan LITSA, ev ve ofis pazarına yönelik lazer, mürekkep püskürtmeli ve nokta vuruşlu yazıcılar ile sarf malzemelerini üretip dağıtmak amacıyla 1991 yılında ABD'nin Kentucky eyaletinde kurulmuş uluslararası bir kuruluştur. Şirket, kendisi dışındaki diğer bazı markalar için de üretim yapmaktadır.

LITSA'nın Türkiye'deki bütün faaliyetlerini PERA aracılığıyla yürütmekte, kendisinin doğrudan bir faaliyette bulunmamaktadır. LITSA'nın 2004 yılı dünya cirosuABD Doları'dır. LITSA'nın hissedarlık yapısı aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

.....

LITSA'nın 2005 yılında dünya çapındaki pazar payı..... Şirketin Türkiye'deki pazar payı ise, ibarettir.

H.2.2. PERA Bilgi İşlem Ürünleri Ticaret A.Ş.(PERA)

80 LITSA'nın Türkiye'deki tek yetkili distribütörü olan PERA, ofis ekipmanları, bilgi işleme ekipmanları ve bunlarla ilgili yedek parça ve tüketim ürünlerinin Türkiye pazarında üretimi, ihracatı, ithalatı, alış ve satışı amacıyla ve aileleri tarafından yılında kurulmuştur. Şirket, ...yıldır Lexmark ürünlerinin Türkiye'de dağıtımını amacıyla LITSA'nın distribütörlüğünü yürütmektedir. PERA'nın 2004 yılı net cirosuYTL'dir. Şirketin ortaklık yapısı aşağıda sunulan tabloda yer almaktadır.

.....

H.3. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

90 Dosya konusu olayda, PERA hisselerinin tamamı ve kontrol LITSA'ya geçmektedir. Dolayısıyla, söz konusu kontrol değişikliği nedeniyle bu işlem 1997/1 sayılı Tebliğ'in 2. maddesinin (b) bendi anlamında bir devralma işlemidir.

1998/2 sayılı Tebliğ ile değişik 1997/1 sayılı Tebliğ'in 4. maddesi, “*Bu Tebliğ'in 2 inci maddesinde belirtilen bir birleşme veya devralma sonucunda birleşmeyi veya devralmayı gerçekleştiren teşebbüslerin, ülkenin tamamında veya bir bölümünde ilgili*

ürün piyasasında, toplam pazar paylarının, piyasanın %25'ini aşması halinde veya bu oranı aşmasa bile toplam cirolarının yirmibeş trilyon Türk Lirasını aşması halinde Rekabet Kurulu'ndan izin almaları zorunludur" demek suretiyle hangi tür birleşme ya da devir işlemlerinin Rekabet Kurulu'nun iznine tabi olduğunu belirlemektedir.

100

Devralmanın taraflarından olan LITSA, Türkiye'de ilgili ürün pazarında PERA aracılığıyla faaliyet göstermektedir. Şirketin Türkiye'de PERA dışında herhangi bir iştiraki veya faaliyeti bulunmamaktadır. Dolayısıyla LITSA'nın Türkiye'de ilgili ürün pazarındaki payı ve cirosu PERA'nın pazar payı ve cirosundan ibarettir. Bu anlamda, işlemin taraflarının toplam ciroları ve pazar payları devredilecek teşebbüs olan PERA'nın cirosuna eşittir. PERA'nın 2004 yılına ilişkin pazar payı aşağıdaki tabloda Lexmark ürünlerinin pazar payı olarak gösterilmektedir.

.....

110

Yukarıda yer alan tabloda da görüldüğü üzere, Türkiye'de Lexmark ürünlerinin pazar payı genel olarakdir. Bu oran sadece inkjet yazıcılardain üzerine çıkmaktadır. Devralma işlemi, pazar payı açısından Tebliğ'de öngörülen eşiği aşmasa bile ciro bakımından öngörülen eşiği aşmaktadır. Nitekim, devre konu PERA'nın 2004 yılı cirosu YTL'dir. Şirketin ve dolayısıyla tarafların toplam ciroları, ilgili Tebliğ'deki eşiğin üzerindedir. Bu nedenle dosya konusu devralma işlemi, 1997/1 sayılı tebliğ kapsamında Rekabet Kurulu'ndan izin alınması gereken bir devralmadır.

120

4054 Sayılı Kanun'un 7. maddesi, "Bir ya da birden fazla teşebbüsün hakim durum yaratmaya veya hakim durumlarını daha da güçlendirmeye yönelik olarak, ülkenin bütünü yahut bir kısmında rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğuracak şekilde birleşmeleri veya herhangi bir teşebbüsün ya da kişinin diğer bir teşebbüsün mal varlığını yahut ortaklık paylarının tümünü veya bir kısmını ya da kendisine yönetimde hak sahibi olma yetkisi veren araçları, miras yoluyla iktisap durumu hariç olmak üzere, devralması hukuka aykırı ve yasaktır" demek suretiyle hakim durum doğuran ya da mevcut bir hakim durumu güçlendiren ve bunun sonucunda rekabetin önemli ölçüde azalmasına yol açan birleşme ve devralmaları yasaklamaktadır.

130

Pazar payına ilişkin verilerin sunulduğu tabloda da görüldüğü üzere Lexmark, pazarda herhangi bir yazıcı türünde hakim durumda değildir. Şirketin dışında pazarda faaliyet gösteren rakip markalar da bulunmaktadır. Tüm ürün gruplarında, pazar payı Lexmark'ın pazar payından yüksek olan bir teşebbüs (...); lazer yazıcı ürün grubunda ise pazar payı Lexmark ile yaklaşık olarak eş pazar payına sahip bir teşebbüs (...) bulunmaktadır. Dolayısıyla söz konusu devralma işleminin pazarda hakim durum yaratıcı veya mevcut hakim durumu güçlendirici bir nitelik taşıdığını söylemek doğru olmayacaktır. Bunun yanında, devralma işlemi pazarda herhangi bir değişiklik yaratacak nitelikte de değildir. Zira, şu ana kadar PERA'nın bünyesinde satış ve dağıtım yapılan Lexmark ürünleri, söz konusu devralma ile Lexmark'ın kendi bünyesinde yapılmaya devam edecektir. Devralma sonucunda ilgili pazarın yapısında bir değişikliğin söz konusu olmayacağı; dolayısıyla, devralma sonucunda rekabetin azaltılması sonucunu doğuracak bir hakim durum yaratılması ya da mevcut bir hakim durumun güçlendirilmesi durumunun ortaya çıkmayacağı anlaşılmaktadır.

140

Bu değerlendirmelerinin yanı sıra, söz konusu devralmaya yönelik yapılan "Hisse Alım Anlaşmasının" ... ve ... maddelerinde yer alan rekabet etmeme yükümlülüklerinin de ayrıca değerlendirilmesi gerekmektedir.

Genellikle devreden teşebbüse getirilen ve yan sınırlama olarak adlandırılan bu tip sınırlamaların mevcut işlemin gerçekleştirilmesi için gerekli ve işlemlerle doğrudan ilgili

olması gerekmektedir. Yan sınırlamalar değerlendirilirken sınırlamaların kapsamı, süresi ve sınırlamanın geçerli olduğu coğrafi alan göz önünde bulundurulmaktadır.

150 Devir işlemlerinde karşılaşılan rekabet yasağı kısıtlamaları, devralan tarafın devir işlemi sonrasında ödediği bedelin değerini alabilmesi için, devreden ilgili pazarda bir süre faaliyet göstermemesi gerekliliğinden kaynaklanmaktadır. Aksi takdirde, devreden taraf yeni bir teşebbüs kurarak veya üçüncü bir teşebbüsü devralarak aynı ürün pazarında faaliyete geçip, eski müşterileri ile bağlantı kurarak ve pazardaki tanınırlığından yararlanarak devralan teşebbüsün ödediği bedeli kısmen karşılıksız bir hale getirebilir. Bu riski ortadan kaldırmak amacıyla devralan taraf, devreden tarafın uygun bir süre ilgili pazarda kendine rakip olmamasını garanti altına almak için, rekabet yasağı kısıtlamasını kullanmaktadır. Nitekim rekabet yasağının tam kontrolün devralınması işleminin gerçekleştirilebilmesi için gerekli olduğunun belirlenmesi amacıyla bazı koşullar aranmaktadır. Bu koşullar:

- rekabet yasağının devreden üzerine yükleniyor olması,
- rekabet yasağının içerdiği coğrafi alanın ve ilgili ürünün, devir alınan firmanın faaliyet gösterdiği ilgili coğrafi pazar ve ürün pazarıyla sınırlı olması,
- rekabet yasağının kabul edilebilir bir süreyle sınırlı olmasıdır.

160 Yapılan incelemede, söz konusu kısıtlamaların devralma işleminin konusunu oluşturan ürün ve hizmetlerle sınırlı olduğu ve sürenin de ay ile sınırlı olduğu görülmüştür. Bu bilgiler çerçevesinde, söz konusu devralma işleminde PERA'ya getirilen istihdam ve rekabet etmeme yükümlülüklerine ilişkin olarak, söz konusu kısıtlamaların devralma işleminin gerçekleştirilmesi için gerekli olan kapsam ve süre olarak sınırları belirlenmiş yan sınırlamalar olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

170 I. SONUÇ

180 Düzenlenen rapora, toplanan delillere ve incelenen dosya kapsamına göre; Lexmark International Technology S.A.'nın, Pera Bilgi İşlem Ürünleri Ticaret A.Ş.'nin hisselerinin tamamını devralması işleminin 1997/1 sayılı "Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme Ve Devralmalar Hakkında Tebliğ" in 4. maddesi kapsamında izne tabi bir işlem olduğuna, bununla birlikte işlemin 4054 sayılı "Rekabetin Korunması Hakkında Kanun" un 7. maddesi anlamında hakim durum yaratan veya mevcut hakim durumu güçlendiren ve böylece ilgili pazarlarda rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğuran bir işlem olmadığına, bu nedenle bildirim konusu işleme izin verilmesine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.